

Högskolan Dalarna
Rektor

Juridiska avdelningen
Verksjurist Pontus Kyrk
BESLUT

2005-03-23
Reg.nr 31-665-05

Högskolan Dalarnas ”samarbete” med Folkuniversitetet

Bakgrund

Högskoleverket har uppmärksammats på att Högskolan Dalarna skulle ha ett ”samarbete” med Folkuniversitetet. På sidan 21 i Folkuniversitetets katalog för 2005 kan t.ex. följande läsas under rubriken *Italien – Kulturella studier ur ett samtidsperspektiv*.

Kurserna syftar till att ge en djupare insikt i det moderna Italien. Kanske har du deltagit i någon av våra språkkurser och vill fördjupa dina kunskaper om Italien? Du kanske arbetar som journalist, lärare eller förbereder dig för ett kommande samarbete med Italien.

Folkuniversitetet inleder härmed ett samarbete med Högskolan Dalarna. Kurserna följer samma studieplan som vid högskolan. Långsam studietakt gör att kurserna passar bra för yrkesverksamma. Specifika förfrågningar om kurserna riktas direkt till kursansvariga lärare.

Modern familjepolitik i Italien, 5 p Nyhet!

Kursansvarig: Paola Eklund-Braconi, universitetslektor samt Manuela Olsson Ruppel, universitetsadjunkt

Kursen vänder sig till dig som är intresserad av den moderna familjepolitiken i Italien idag. Svenskarna och italienarna verkar prata om samma sak, ”familjen”, men i själva verket skiljer sig begreppet radikalt. På vilket sätt? Vad betyder egentligen familjen för italienarna? Vad är det som är så speciellt med ”la famiglia”? Speciell tonvikt läggs vid kunskaper och färdigheter som är nödvändiga för en effektiv muntlig och skriftlig kommunikation och för att utveckla sociala kontakter i Italien. Kursen ges i samarbete med Institutionen för Humaniora och språk, Högskolan Dalarna, Italienska avdelningen. Deltagare som gått en kurs kan ansöka hos Högskolan Dalarna om tillgodoräknande av kurs.

Utredning

Högskolan Dalarnas yttrande

Högskoleverket har anmodat Högskolan Dalarna att närmare redogöra för sitt "samarbete" med Folkuniversitetet. Högskolan har i sitt remissvar anfört bl.a. följande.

Högskolan har inget samarbetsavtal med Folkuniversitetet avseende den utbildning som avses i Folkuniversitetets katalog. Den utbildning som Folkuniversitetet annonserat som ett samarbete med Högskolan Dalarna bygger på en kursplan som fastställts av Högskolan Dalarna och att det är lärare anställda vid högskolan som genomför undervisningen. Dessa lärare genomför undervisningen utanför sina ordinarie tjänster men inom ramen för godkända bisysslor. Frågan om tillgodoräknande gäller endast den som är student vid Högskolan Dalarna. En sådan ansökan om att få tillgodoräkna sig utbildning eller annan verksamhet sker inom ramen för gängse regelverk avseende validering och tillgodoräkning och kan i detta fall ses som en möjlighet att via folkbildningen rekrytera till högskolan.

Övrig utredning

Enligt uppgifter från Högskolan Dalarnas hemsida så finns det två adjunkter och en lektor listade under språkämnet italienska. Vidare framgår att examinator på kursen Kulturella studier: Italiensk familjepolitik som ges som distanskurs vid Högskolan Dalarna vårterminen 2005 är Manuela Olsson Ruppel dvs. en av två ansvariga för "motsvarande" kurs vid Folkuniversitetet. Universitetslektor tillika ämnesansvarig, Paola Eklund-Braconi, är den som tillsammans med Manuela Olsson Ruppel håller i kursen vid Folkuniversitetet.

Enligt inhämtade uppgifter från Halvard Sandström, studievägledare vid Högskolan Dalarna, fattas beslut om tillgodoräknande av chefen för studieavdelningen. Förslag till beslut lämnas av ämnesansvarige. Halvard Sandström känner inte till något fall där chefen för studieavdelningen gått emot den ämnesansvarige.

Högskoleverkets bedömning

Tillämpliga bestämmelser m.m.

I ärendet aktualiseras flera frågor bl.a. om jäv/otillåtna bisysslor och tillgodoräknande.

11 § förvaltningslagen (1986:223) har följande lydelse.

Den som skall handlägga ett ärende är jävig

1. om saken angår honom själv eller hans make, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående,

2. om han eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,

3. om ärendet har väckts hos myndigheten genom överklagande eller underställning av en annan myndighets beslut eller på grund av tillsyn över en annan myndighet och han tidigare hos den andra myndigheten har deltagit i den slutliga handläggningen av ett ärende som rör saken,

4. om han har fört talan som ombud eller mot ersättning biträdd någon i saken, eller

5. om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet.

Från jäv bortses när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

Av 3 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434) följer att en lärare vid en högskola får vid sidan av sin anställning som lärare ha anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som avser forskning eller utvecklingsarbete inom anställningens ämnesområde, om läraren därigenom inte skadar allmänhetens förtroende för högskolan. En sådan bisyssla skall hållas klart avskild från lärarens arbete inom ramen för anställningen.

Enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA) får en arbetstagare inte ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens förtroende.

Enligt 7 c § LOA skall en arbetsgivare besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med 7 § skall upphöra med eller inte åta sig bisysslan.

Enligt 1 kap. 4 § högskoleförordningen avses med student den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning, om inte annat är särskilt angivet.

Av 6 kap. 12 första stycket högskoleförordningen följer att om en student vid en högskola inom landet har gått igenom viss grundläggande högskoleutbildning med godkänt resultat, har studenten rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid en annan högskola. Detta gäller dock inte, om det finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna.

Av 6 kap 13 § högskoleförordningen följer att en student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning än den som avses i 12 §, om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. Student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet.

Vad gäller frågan om jäv/otillåten bisyssla anser Högskoleverket i sammanfattningen till verkets rapport, Avgiftsbelagd utbildning i privat regi (1996:11 R, s.19), att det föreligger en förtroendeskada om en statligt anställd åtar sig undervisning för annan utbildningsgivare om det finns risk för att läraren kan komma att vid sin läroanstalt examinera den studerande i motsvarande ämne. En

koppling mellan lärarens examinationsskyldighet och den externa undervisningen bör inte föreligga. Senare i samma rapport (s. 37 f.) hänvisas till ett beslut från Justitieombudsmannen (JO:s dnr 2735-1983) där JO, såvitt gäller frågan om jäv för en universitetslektor som fungerat som tentator åt en studerande efter det att lektorn meddelat den studerande privatundervisning, ansett att lektorn inte borde ha befattat sig med tentamen såvitt gäller den berörda eleven. JO uttalade enligt rapporten att normalt hindrar inte den berörda jävsregeln, "eljest särskild omständighet föreligger som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet", att en lärare tenterar en elev han undervisat i det ämne tentamen avser. I det fallet att undervisningen skett privat kan saken ställa sig annorlunda. I ett sådant fall kan undervisningen enligt JO anses som en sådan särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för tentatorns opartiskhet.

En annan fråga som aktualiseras i förevarande ärende är frågan om tillgodoräknande. Högskoleverket anser även i nämnda rapport (s. 7) att det inte skall finnas något utrymme för högskolorna att tillämpa s.k. överskrivning. Högskoleverkets definition i rapporten (s. 30) av överskrivning är när en studerande som utan att vara antagen och/eller utan att bedriva högskoleutbildning vill få sin kurs överskriven för att kunna redovisa högskolepoäng som en allmän merit.

Högskoleverkets slutsatser

Bisysslor

Högskolan Dalarna har i sitt yttrande anfört att de lärare från högskolan som genomför undervisningen vid Folkuniversitetet gör detta inom ramen för godkända bisysslor. Av handlingarna i ärendet framgår att en av de två lärarna från Högskolan Dalarna som anges som ansvariga för Folkuniversitetets kurs, Modern familjepolitik i Italien, 5 poäng, examinerar motsvarande kurs, Kulturella studier: Italiensk familjepolitik, 5 poäng, vid Högskolan Dalarna. Den andra läraren är ämnesansvarig för italienska vid Högskolan Dalarna, dvs. samma person som vid tillgodoräknande lämnar förslag till beslut till chefen för studieavdelningen. Risker för jäv är överhängande när den lärare som har bedrivit kursen vid Folkuniversitetet som bisyssla senare skall handlägga ärenden om tillgodoräknande av samma kurs (jfr särskilt ovan nämnda beslut från JO). Högskoleverket anser därför att högskolan bör göra en ny prövning av om lärarnas bisysslor är tillåtna eller inte. Verket har för avsikt att senare följa upp vilka åtgärder högskolan vidtagit i detta avseende.

Tillgodoräknande

Högskolan Dalarna har i sitt yttrande till Högskoleverket anfört att vid fråga om tillgodoräknande tillämpar högskolan "gängse" regler. Högskoleverket har inte skäl att betvivla detta. Som det nu är angivet i Folkuniversitetets katalog förefaller det dock som om högskolan tillämpar s.k. överskrivning. Kursen är t.o.m. poänggiven. Detta förfarande invagar de sökande i tron att kursen kan ge akademiska poäng från Högskolan Dalarna, vilket ju endast är möjligt om en student är antagen och bedriver studier vid högskolan. Högskolan Dalarna borde därför ta kontakt med

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2005-03-23

Reg.nr 31-665-05

Sid 5

Folkuniversitetet i syfte att i nästa kurskatalog få till en ändring på så sätt att det klart framgår att tillgodoräknande förutsätter att en student är antagen och bedriver studier vid högskolan. Om högskolan inte bedriver något "samarbete" med högskolan borde ju inte heller detta anges i katalogen.

Med dessa besked avslutas ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom efter föredragning av verksjuristen Pontus Kyrk i närvaro av verksjuristen Barbro Molander.

Annica Lindblom

Pontus Kyrk